

AASTAT LÕPETAMAS

Oleme jällegi aastaringi täis saanud ja jõulukuu poetab oma viimaseid kalendrilehti. Aastale tagasi vaadates tundub, et oleme pisut vanemaks, võib olla ka veidi targemaks saanud! Täitus ju käesoleva aasta märtsis 15 aastat vabariikliku vaegkuuljate organisatsiooni asutamisest. 3.detsembril tähistati Tartus, puuetega inimeste päevale pühendatud konverentsil EPI Koja asutamise 20 aastapäeva. Üle mitme aasta oli tunnustatute seas ka vaegkuuljate esindaja. Selle pälvil Viljandi Vaegkuuljate Ühingu esinaine Erika Kiviloo. Tunnustus ka EVL Juhatuse poolt.

Tublid ja staažikaid ühingu juhid on meil Eda Pöld, Malle Tähe, Elina Kabanen jt.

Hea meel, et Lääne Virumaa Vaegkuuljate Ühingu hakkas vedama Kersti Leppik ja Tallinna ja Harjumaa VÜ-d Allar Viik. Õnnestunuks tuleb pidada Külliki Bode algatusel läbiviidud suhtlemiskoolitust vaegkuuljatele „Pilt või peegel”.

Puuetega inimeste töö ja koolituskeskus THINK koostöös EPI Fondiga korraldas selle aasta novembris veebilehe koolituse, kuhu üheks lektoriks ja läbiviijaks oli valitud ka Tallinna ja Harjumaa Vaegkuuljate Ühingu esimees Allar Viik.

Tõhusalt on edenenu ka teabelehe „Auris” ja selle venekeelse osa toimetamine. Lõppeval aastal on välja antud 7 väljaannet infolehte

AURIS, sealhulgas 2 vene keelset infolehte, tänu toimetajale Julia Rodinale. Uudse eksperimendina alustasime soodushinnaga inglise kõnekeele kursuseid vaegkuuljatele. Õppetöö lõppedes 2009.aastal, saame teha järelduse selle eksperimendi õigustatusest. Oleme hoolitsenud koostöös Enn Kiileriga selle eest, et EVL veebilehel oleks alati värsked ja vaegkuuljaile vajalik info.

Eesti Vaegkuuljate Liidu tänukirja pälvil dr. Liina Luht, kelle vahendusel anti Vaegkuuljate Liidule üle kasutatuid kuulmisabivahendeid, millised jagatakse peale korrasoleku kontrolli liikmesühingutele. Vaatamata majanduslikele raskustele, mis juba on ja mis veel katsumustena ees seisavad, on hea meel tõdeda, et me ikka veel suudame ühise perena kõikidele muredele lahendusi leida.

Täna kõiki ühingu juhte koos- ja kaastöö eest. Täna kõiki, kes nõu ja jõuga meie tegevusele toeks ja abiks on olnud. Iga hea sõna ja tähelepanu avaldus annab uut jõudu ja lootust paremusele. Jätkame ka järgmisel aastal üksteise,

toetamist, informeerimist ja aitame kaasa meie organisatsioonide arengule.

Kaunist ja rahulikku

Jõuluaega!

Üksmeelt ning vastastikust tuge aastaks 2009 soovides,

Teie
Andrus Helenurm

SUHTLEMISKOOLITUSED VAEGKUULJATELE

Eesti Vaegkuuljate Liit korraldas projekti „Tööealiste vaegkuuljate kuulmisalane ja psühholoogiline nõustamine ning suhtlemisoskuse edendamine“ raames kaks koolitust kuulmispuudega inimestele. Koolituse eesmärkideks olid selgitada koolituse käigus välja vaegkuulmisest tingitud peamised suhtlemisprobleemid, anda osalejatele arusaamine inimeste käitumiserinevustest, saada näpunäiteid ja vahetada kogemusi ebamugavust tekitavates suhtlussituatsioonides toimetulekuks ning leida vaegkuuljatele sobiv koolitusmeetod lähtuvalt nende spetsiifilistest vajadustest. Algselt oli koolitusi plaanis teha üle Eesti, kuid parema tulemuse saavutamiseks otsustati koondada inimesed kahte suuremasse linna-Tallinnasse ja Tartusse.

Esimene koolituspäev oli 15.novembril Tallinnas Eesti Puuetega Inimeste majas, teine õppepäev oli 29.novembril Tartu Puuetega Inimeste Kojas. Osales 40 inimest nii Tallinnast, Harjumaa, Raplamaalt, Järvamaalt, Jõgevamaalt, Võrumaalt, Pärnumaalt, Tartumaalt, Valgamaalt, Põlvamaalt, Saaremaalt ja Hiiumaalt. Koolitajaks oli OÜ OPTI Personaliarendus konsultant Triinu Praks. Tallinnas katsetas Külliki Bode sülearvutit ja dataprojektorit kasutades, kuidas toimib tekstitõlge. Tartus oli osalejatele abiks viipekeele tõlk Helle Sass.

Koolitusel toodi olulisema teemana välja üldiste suhtlemisoskuste juurdeõppimise vajadus. Ka tunnevad vaegkuuljad puudust enesekehtestamisoskustest. DISC-koolitus, mida osaliselt arengupäeval demonstreeriti, tundus osalejatele sobiv just mainitud oskuste arendamiseks. Koolitus aitab välja tuua iga osaleja tugevad ja nõrgad küljed suhtlejana ning teadvustada endale arendamist vajavad küljed.

Oluline on, et vaegkuuljad avastasid, et ka kuuljad seisavad samasuguste suhtlemisprobleemide ees. Vaegkuulja peab võtma ise vastutuse selle eest, et tema suhtlus oleks täisväärtuslik – aitama kuuljal leida parim suhtlemisviis, õppima ise samuti kuulamisoskusi. Suurem osa probleemidest ei olegi tingitud vaegkuulmisest, vaid viletsast suhtlemise- ja enesetundmise oskusest.

Üldiselt saadakse suhtlemisega tavaelus hakkama aga sageli ei ole inimesed enda jaoks selgeks mõelnud, kuidas kuuljast suhtluspartnerit aidata, et suhtlemine ei oleks ebamugav. Kuuljad ei pruugi osata suhelda vaegkuuljaga. Esmalt ei teadvustata, et kurtus ja vaegkuulmine on erinevad puuded, teisalt ei osata kohandada oma kõnet vastavalt vaegkuulja vajadustele. Vajalik oleks igal vaegkuuljal mõelda enda jaoks selgeks, kuidas ta kõige paremini kõnest aru saab ning seda siis suhtluspartnerile ka välja öelda. Osadele inimestele võib see raskeks osutuda just tulenevalt käitumisstiilist.

Kokkuvõtteks võib öelda, et koolitus oli põnev ja sisukas ning vaegkuuljatele väga vajalik. Edaspidi on plaanis korraldada selliseid koolitusi ka teenindajatele ja personalijuhtidele, et õpetada neile vaegkuuljatega suhtlemist. Vaegkuuljatele aga tuleb koostada põhjalikum koolituskava,

mille alusel on võimalik regulaarseid suhtlemis- ja enesekehtestamisõppusi läbi viia. Kindlasti tuleb juurutada

kvaliteetne tekstitõlke süsteem, mida saaks erinevatel koolitustel ja nõupidamistel kasutada.

Külliki Bode ja Triinu Praks

KUULMISREHABILITATSIOONI VAJADUSED JA VÕIMALUSED

Vaegkuuljate Liidu organisatsioonides käesoleva aasta oktoobris-novembris läbiviidud "Kuulmiskampaania" üritustest võis järeldada tõsiasi, et paljudel kuulmispuudega inimestel, kes on saanud kuulmistehabilitsiooni teenusena kuuldeaparaadi, ei ole rahul oma kuulmisega. Selline tõsiasi ajendaski Vaegkuuljate Liitu 12. novembril läbi viima seminari "Kuulmisrehabilitsiooni vajadused ja võimalused". Viimastel aastatel on saavutatud olulisi tulemusi kliinilises audioloogias. Laienenud on diagnostiliste vahendite ja nende kasutamise võimalused ja tase. Nüüd on võimalus hinnata ka väikelaste ja vastsündinute sisekõrva talituse seisundit.

Seminaril esines ettekandega "Kuulmislanguse kompenseerimise võimalustest" dr. Liina Luht AS Ida Tallinna kõrva-, nina- ja kurguhaiguste osakonnast. Kuulmiskahjustustega inimeste arv püsib endiselt suur, nende seas on küllaltki palju tööealisi inimesi ja lapsi. Kuulmisuuringute teostamiseks on olemas kaasaegne audiomeetriline aparatuur. Kuuldeaparaadid on täiuslikud ja võimaldavad kuulmiskadu vajalikul tasemel kompenseerida. Sageli ei oleks patsiendile vaja ülikeerulisi mitmeprogrammilisi kalleid kuuldeaparaate. Vajalik on selline, milline sobib vaegkuuljale ja et seda oleks võimalik ka ise vajaduse korral reguleerida. Kuuldeaparaati tuleks lasta perioodiliselt kuulmiskeskuse spetsialisti poolt reguleerida ja häälestada. Tähelepanu tuleb pöörata ka aparaadi hooldusele.

Kuulmislanguse diagnoosimisest ja audiomeetritilistest uuringutest andsid põhjalikumaid selgitusi Niina Kandre AS Ida Tallinna kõrva-, nina- ja kurguhaiguste osakonnast ja Evi Kohlberg Lasnamäe Tervisekeskusest Medicum AS. Vajalikku teavet AS Tondi Elektroonikas valmistatavate kuuldeaparaatide kohta andis insener Jaak Vihmand. Alates 1. detsembrist kuni 31. maini 2009 on võimalik saada uuemaid ja kaasaegsemaid kuuldeaparaate 20 % hinnasoodustusega : U-2M6; KA-03B; KA-04B; KA-05; KA-07; KA-13; KA-15;

Soovitav oleks enne ostu audiomeetrilise uuringu alusel teada, milline on see vajalik ja sobiv kuuldeaparaat. Eestis on kaheksa firmat (asutust) kes pakuvad kuulmisabivahendeid ja teenuseid. Käesoleva aasta 9 kuuga on anti välja 2782 kuuldeaparaati. Riigipoolne toetus oli ca 8,5 milj krooni.

Üheks kuuldeaparaatidega tegelevaks firmaks on ka Tervise Abi OÜ Müügijuht Diana Leguš selgitas riikliku soodustusega kuuldeaparaatide saamise võimalusi. Huvipakkuvaks kujunes Firma Vallin Baltic AS ja MTÜ Jumalalaegas esindajate Kaarel Saluste ja Janar Vaik poolt kurtidele ja tugeva kuulmislangusega inimestele mõeldud tulekahjust teavitamise hääreseadmete tutvustamine. Loodame, et 2009 aastal lahendatakse ka nende riigipoolne doteerimine.

Uno Taimla

PUUETEGA INIMESTELE PÜHENDATUD KONVERENTS

On saanud meeldivaks traditsiooniks vähemalt kord aastas pühendada üks päev puuetega inimestele ja rääkida organisatsioonilisest tegevusest. Rahvusvahelisele puuetega inimeste päevale pühendatud konverents toimus 3. detsembril Tartus, Dorpat Hotelli konverentsikeskuses. Päeva põhisõnumiks oli: „ühiskond kõigile – kõikjal“. Avasõnad lausus EPI Koja juhatuses esinaine Helve Luik. Edaspidiseks soovis rohkem hoolivust ja üksteisemõistmist. Osavõtjaid oli tervitama tulnud sotsiaalminister Maret Maripuu, kes lubas puudetoetuste väljamaksmisega esinenud puudused lahendada ja soovis, et ühiskond oleks avatud alati ka puuetega inimestele. Tervituskõnedega esinesid veel Tartu linnaapea Urmas Kruuse ja asetäitja Vladimir Sokman. Teemal: „Puuetega inimeste organisatsioonid eile, täna ja homme“ esinesid ettekannetega Eva Kirillova Eesti Pimedate Liidust, Eesti Kurtide Liidu ekspresident Volli Pärla ja Eesti Liikumispuuetega Inimeste organisatsioonide asutaja Mihkel Aitsam. Tartu Puuetega Inimeste Koja tegevjuht Senta Michelson tõi esile olulisemad saavutused aastatel 1994-2008.

Teises teemablokis: „20 aastat sotsiaaltööd Eestis“, esinesid ettekannetega Aime Koger Tartu Maavalitsusest, Vahur Keldrima Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametist, Meida Griin Tartu Linnavalitsusest. Publitsist ja sotsiaaltöötaja Ants Tammar käsitles invaorganisatsioonide arengut ja tutvustas raamatut: „Aastad ja inimesed, kirjad kaasteelistele“. Osavõtjate hulgas olid peale EVL Juhatusel liikmete Andrus Helenurme, Uno Taimla, Külliki Bode, Rein Järve, Erika Kiviloo ka mitmed vaegkuuljate ühingute juhid: Elina Kabanen, Heli Veide, Hilja Makara, Milvi Ojaverre ja Allar Viik. Kui eelmistel konverentsidel pidime vaegkuuljate jaoks kasutama eraldi võimendusseadet, siis nüüd, Dorpat Hotelli konverentsisaalis, said vaegkuuljad peaaegu normaalselt kuulata tavalise helivõimendusseadme abil. Mõnikord tuli siiski juhtida esineja tähelepanu mikrofoni õigele kasutamisele! Ettekannete lühitekstid, millised suunati ekraanile, olid kurtidele ja vaegkuuljatele palju arusaadavamad.

Konverentsipäeva juhtis Kuulmispuuetega Laste Vanemate Liidu president Toomas Sepp.

Eesti Puuetega Inimeste Koja poolt tunnustati ka kõige tublimaid. Nominentide seas oli ka **Erika Kiviloo**, kes lisaks Viljandi Vaegkuuljate Ühingu juhtimisele jõuab õppida veel Kutsekõrgkoolis sotsiaalteadust, osaleda paljude projektide koostajana ja läbiviijana ka Viljandi Puuetega

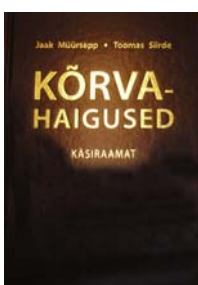

Inimeste Nõukojas.

Oled tubli, Erika! PALJU ÕNNE!

KASULIK TEADA

Juhtivaks talituseks inimsuhtluses on *kuulmine*.

Vaegkuuljate probleemide käsitlemisel puutume kokku rohkem inimestega, kellel on väljakujunenud püsiv kuulmispuue. Valdav enamus kõrvaarste haiglates, polikliinikutes ja ka erakliinikutes tegelevad kõrva-, nina ja kurguhaiguste ravimisega. Viimastel aastatel tehakse väga palju kurgumandli lõikusi. Kõrvahaigustest on kõige sagedasemad ägedad ja kroonilised keskkõrvapõletikud, eriti lastel.

Kroonilise keskkõrva põletiku tüsistuse korral võib kaasneda kuulmislangus 60 dB ja enamgi. Meedikute andmetel esineb kuulmiskahjustusi üle 10 % elanikkonnast. See on tekitanud vajaduse teavitada nende tekke põhjustest selle kujunemise olemusest, uuringutest, vajalikust ravist ning kuulmiskahjustuste ennetustööst. Eestikeelset kirjandust kõrva-, nina- ja kurguhaiguste, audioloogia ja diagnostilise audiomeetria kohta on seni olnud raske leida.

Nüüdseks on ilmunud väga vajalik käsiraamat „KÕRVAHAIGUSED“. Autorid on dr Jaak Mürsepp ja dr Toomas Siirde.

Dr Jaak Mürsepp on üks Eesti Vaegkuuljate Ühingu asutajaliige. Tema on esinenud väga vajalike ja huvitavate loengutega pea kõigis Eestimaa vaegkuuljate organisatsioonides. Dr Toomas Siirde töötab SA TÜ Kliinikumi kõrvakliiniku kuulmise ja kõnestamise osakonnas. Tema juures on käinud kuulmisabi saamas paljud vaegkuuljad Tartust ja lähikonna maakondadest.

Käsiraamatus on peale kõrvahaiguste käsitatud kuulmis- ja tasakaalukahjustusi, diagnostilist audiomeetriat, diagnostilist vestibulomeetriat jm. Vajalikkude teavet võivad leida ka Meniere´, tinnitusvaegusega inimesed, Käsiraamat on mõeldud kasutamiseks kõrvaarstidele, perearstidele, meditsiiniala üliõpilastele, samuti audioloogiast huvitatud laiemale lugejaskonnale.

Uno Taimla

KUULMISABI JA KUULMISTEENUSTE SAAJAILE

Seoses Jõulupühadega ja Aastavahetusega **ei tööta Kuulmiskeskused** (Tallinnas, Tartus) ja **Vaegkuuljate Liidu keskus** (Toompuiestee 10)

23 detsembrist 2008 kuni 5. jaanuarini 2009

**RÕÕMSAID JÕULUPÜHI!
HEAD UUT AASTAT!
EVL JUHATUS**

Väljaandja: **Eesti Vaegkuuljate Liit** tel 6 616 394
Toompuiestee 10, 10137 Tallinn

E-post: vaegkuuljad@hot.ee,
Kodulehekül: <http://www.vaegkuuljad.ee>

Uno Taimla, Enn Kiiler